

СТАНОВИЩЕ

**От доц. д-р Валери Любенов Гелев, д.м.
Началник на Клиника по Кардиология,
„Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда“ ЕАД**

на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“ в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина, докторска програма „Ангиология“.

Автор: *Д-р Поля Тодорова Антова*

Форма на докторантурата: Самостоятелна подготовка

Научно звено: Клиника по ангиология,

Тема: „Периферна артериална болест на долни крайници при жени - рисков профил, клинична картина, изход от заболяването“

Научен ръководител: Проф. д-р Милена Станева, д.м.

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Дисертационният труд е обсъден и предложен за защита от разширен Научен Колегиум на Клиника по ангиология към Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда. На заседание на Научния съвет на „Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда“ ЕАД (Протокол 47/01.06.2023 г.) и със заповед № 15-05-99/09.10.2023 г. на Изпълнителния директор и Прокуриста на болницата, съм определен за вътрешен член на Научното жури във връзка с дисертационния труд на д-р Поля Антова. Определен съм да представя Становище.

Не се откриват пропуски в приложената от д-р Антова документация, спазени са изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав в „Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда“ ЕАД. От представената справка Метаданни StrikePlagiarism.com не е открито плагиатство.

Декларирам, че нямам конфликт на интереси с автора на дисертационния труд.

Д-р Поля Антова е родена 1986 година. Завършва медицина в МУ София през 2011г. От 2012г. до 2016г. е специализант по ангиология в Клиника Кардиология и ангиология, след което в Клиника по Съдова хирургия и ангиология на МБАЛ Токуда София, а от 2016 г – лекар-ангиолог. От 2017г е работи в Клиника по ангиология в „Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда“. Д-р Антова придобива специалност по „Ангиология“ през юни 2016г. в МУ София и Сертификат по ВСД „Ултразвукова съдова диагностика“ от МУ София – 2016г. Има специализации по Ангиология у нас и в чужбина.

2. Актуалност на тематиката

Сърдечно-съдовите заболявания (ССЗ) са водеща причина за заболяемост и смъртност в световен мащаб. Една от основните клинични форми е периферната артериална болест на крайниците (ПАБ). Някои проучвания показват, че дори след диагностициране на пациентите с ПАБ са налични полово свързани разлики в лечението и изхода от заболяването. Тематиката е актуална от практическа гледна точка.

3. Познаване на проблема

Докторантът познава състоянието на проблема и оценява творчески литературния материал.

4. Методика на изследването

Избраната методика на изследване позволява постигане на поставената цел и получаване на адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд на д-р Антова е написан в обем от 147 страници, онагледен е с 22 фигури и 48 таблици. Структуриран е правилно и включва следните раздели: Използвани съкращения и символи -3; Въведение – 2 страница; Литературен обзор – 28 страници; Цел и задачи – 1 страница; Материал и методи – 7 страници; Собствени резултати – 62 страници; Обсъждане и Заключение – 23 страниц; Изводи и препоръки – 3; Библиография – 18 страници; Библиографската справка съдържа 218 литературни източници, от които 5 на кирилица и 213 на латиница.

Във въведението е добре формулиран проблема и е обоснована целта на дисертационния труд.

Литературният обзор е добре структуриран в съответствие с разработваната тематика. Написан е компетентно и показва добро познаване на разглеждания проблем в различните му аспекти. Разглежда се значението на рисковите фактори за развитие на атеросклероза, клиничните прояви на периферната артериална болест (ПАБ) на крайниците, както и някои особеностите в изявата, свързани с пола. Известно е, че публикуваните проучванията за ПАБ са включени по-малко жени, отколкото мъже.

Целта на дисертационния труд е добре формулирана в съответствие с темата на дисертацията и представения литературен обзор. Настоящата работа цели да определи рисковия профил, особеностите в протичането и изхода от заболяването при пациенти с периферна артериална болест на крайниците, С ОГЛЕД определяне на влиянието на женския пол и разработване на персонализиран алгоритъм за диагностициране, лечение и проследяване при женския пол. Поставените задачи, общо 7 са напълно достатъчни и са реализирани изцяло в дисертационния труд.

В раздела *„Материали и методи“* подробно са описани, изследваните за периода 2017 – 2022 година, 200 пациенти с ПАБ - 100 жени и 100 мъже над 18 годишна възраст, последователно преминали на преглед при ангиолог. Изследваните са на възраст от 38 год. до 92 год., средна възраст 68 години ± 10 . За периода 2018 - 2020 проучването е ретроспективно, базиран на електронна база данни, след което в периода – 2020-2022 година събирането на данните за проследяване на пациентите продължава проспективно. В методиката подробно са описани рисковите фактори, методите на изследване, терапия и проследяване при пациентите с ПАБ, като са сравнени особеностите на протичане при мъжете и жените. За статистическата обработка на данните са използвани подходящи методи и специализиран статистически пакет SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) версия 16.0, което гарантира достоверността на получените резултати.

Резултати и обсъждане: Представените резултати са убедителни и ясни. Анализирани са значението на рисковите фактори, методите на диагностика и проведено лечение - консервативно, ендоваскуларно, хибридно и/или оперативно при двата пола. Проследени са подробно множество качествени и количествени показатели свързани с вида лечение и клиничния ход при сравняването на мъжете и жените.

Изводи и приноси: Въз основа на получените резултати д-р Антова логично прави 8 извода, които съответстват на поставените задачи. По-важните, от които са, че жените с ПАБ са по-възрастни от мъжете с ПАБ и по-рядко са с анамнеза за заболяването, когато се регистрира. Жените с ПАБ по-често са с придружаваща артропатия, невропатия и каротидна патология. Те по-често приемат аналгетици и по-рядко антикоагуланти в сравнение с мъжете. Жените с ПАБ по-често са в по-напреднал стадий на заболяването

при първоначалното му диагностициране и са без преживени предходни съдови интервенции. При тях по-рядко е провеждано реваскуларизационно лечение. Те по-рядко се появяват на контролни прегледи при проследяване спрямо мъжете. Въз основа на изводите са разработени препоръки към жените с ПАБ. Приносите са 6 оригинални - 1 с теоретичен и 5 с приложен характер.

6. Авторефератът отразява написаното в дисертационния труд. Съобразено с академичните изисквания, в него са представени приносите и е приложен списък на публикациите във връзка с дисертационния труд.

7. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Докторантът е приложил 2 публикации в национални списания и 2 научни съобщения на национални научни форуми, като едното е публикувано в списание с IF. В 1 публикация д-р Антова е първи автор и самостоятелен автор в 1 публикация и 2 съобщения. Тази научна активност е достатъчна да покаже, че докторантът е последователен в своята научна дейност и надвишава националните минимални изисквания за образователната и научна степен «Доктор».

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научно-теоретични и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката, като разширяват нашите познания в областта на мултифокалната атеросклероза и ангиологията. Написан е в строго научен стил. Той **отговаря на всички** изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на „Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда” ЕАД. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания, приети във връзка с Правилника на „Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда” ЕАД за приложение на ЗРАСРБ.

Д-р Поля Тодорова Антова е лекар - клиницист, специалист по ангиология с 11 години трудов стаж. Дисертационният труд показва, че докторантът **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Ангиология“, като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, давам своята **положителна оценка** и убедено препоръчвам на членовете на Научното жури да оценят положително дисертационния труд „Периферна артериална болест на долни крайници при жени - рисков профил, клинична картина, изход от заболяването“ и да присъдят на д-р Поля Тодорова Антова научната и образователна степен „ДОКТОР“ в област на Висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина, докторска програма „Ангиология“

29.10.2023 г.
Град София

Изготвил становището:

Доц. д-р Валери Гелев, д.м.

